

Souhrnná teritoriální informace:

Libanon

Zastupitelský úřad 26. 5. 2021 13:15

Libanon je parlamentní republika založená na ústavě z roku 1926 s novelou z roku 1943 (vyhlášení nezávislosti). Novela byla doplněna Táifskými ujednáními z roku 1989, kterým byla ukončena 15 let trvající občanská válka. Specifikem Libanonu je přítomnost 18 náboženských komunit a současný systém je nastaven na zamezení střetů mezi nimi. Vrcholné ústavní funkce jsou proto rozděleny (zejména s cílem zachování základní rovnováhy mezi křesťany a muslimy) - ústava dělí moc mezi prezidenta (maronitského křesťana), předsedu parlamentu (šiiitského muslima) a premiéra (sunnitského muslima).

Libanon prochází od podzimu 2019 největší krizí od konce občanské války v roce 1990. Politická, ekonomická a finanční krize byla umocněna pandemií COVID-19 a výbuchem v bejrútském přístavu v srpnu 2020. Krize měla za následek propad ekonomiky v roce 2020 o 21%, zvýšení již tak dlouhodobě obrovského státního dluhu až na 190% HDP. Inflation v roce 2020 dosáhla 90% a nadále roste, v květnu 2021 dosahuje meziročně 100%. V důsledku krize se zvyšuje počet obyvatel žijících pod hranicí chudby (více než 50%) a nezaměstnaných (více než 40%).

Libanon je rozvojovou zemí se svobodným trhem a silnou tradicí „laissez-faire“. Malá rozloha a tradiční skladba ekonomiky (5 % zemědělství, 15 % průmysl, 80 % služby) předurčují Libanon k silné závislosti na bezpečnostní situaci v regionu.

V důsledku ekonomické krize a pandemie COVID-19 přestaly fungovat tradiční motory libanonské ekonomiky (nemovitosti, stavební průmysl, turismus), nastal odliv finančních prostředků ze země, do země přestaly přicházet finanční prostředky od libanonské diaspoary a arabských investorů a bankovní sektor, který dlouhodobě odolával, zkolaboval.

Libanon je země závislá na dovozu. Téměř 80% veškerého zboží se dováží. V důsledku krize a pandemie COVID -19 poklesl dovoz do země meziročně o 40%.

Základní údaje	
Hlavní město	Bejrút
Počet obyvatel	6,8 milionů (včetně syrských a palestinských uprchlíků)
Jazyk	úřední jazyk je arabština, běžně francouzština a angličtina
Náboženství	křesťané (34%), muslimové (61 %), drúzové (5%)
Státní zřízení	parlamentní republika
Hlava státu	Michel Aoun - prezident
Hlava vlády	Hassan Diab (v demisi od 08/2020), Saad Harírí (designovaný premiér)
Název měny	Libanonská libra - LBP
Cestování	
Časový posun	+ 1 hod.
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Jiří Doležel
Ekonomický úsek	Lýdia Skolilová Pašková, Petr Sochor
Konzulární úsek	Dagmar Minaříková
CzechTrade	-
Czechinvest	-
Ekonomika 2021 - předpověď	
Nominální HDP (mld. USD)	31,0
Hospodářský růst (%)	-9,5
Inflace (%)	78,0
Nezaměstnanost (%)	40

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Název státu: Libanonská republika (Al-Džumhúríja al-Lubnáníja)

Libanon je parlamentní republika založená na ústavě z roku 1926 s novelou z roku 1943 (vyhlášení nezávislosti). Novela byla doplněna Taífskými ujednáními z roku 1989, kterým byla ukončena 15 let trvající občanská válka. Specifikem Libanonu je přítomnost 18 náboženských komunit a současný systém je nastaven na zamezení střetů mezi nimi. Vrcholné ústavní funkce jsou proto rozděleny_ prezident (maronitský křesťan), předseda parlamentu (šítský muslim) a premiér (sunnitský muslim).

Hlava státu: Prezidentem je Michel Aoun, zvolený 31. října 2016.

Parlament:

Volby do jednokomorového parlamentu (Národní shromáždění, 128 členů) probíhají na 4 leté volební období na základě tzv. politického konfesionalismu založeného na Taífských ujednáních. 128 křesel je proporčně rozděleno do okrsků podle náležitosti k určitému vyznání (křesťanské i muslimské strany mají k dispozici identický počet křesel - 64). Z deseti náboženství přítomných v parlamentu je nejsilněji zastoupena křesťanská maronitská církev (33 křesel), následovaná šíity a sunnity (po 27 křeslech). Předsedou parlamentu je od roku 1992 Nabíh Berrí (předseda šítského hnutí Amal).

Poslední volby se uskutečnily 6. května 2018 (poprvé od roku 2009). Nadcházející parlamentní volby jsou naplánovány na květen 2022. Vzhledem k probíhající politické a hospodářské krizi a také kvůli kontroverznímu volebnímu zákonu se spekuluje, že by tyto volby mohly být odloženy.

Vláda:

Současná „technokratická“ vláda, v čele s Hassanem Diabem, byla jmenována 21. ledna 2020 po rezignaci Saada Harírího (v důsledku politické, sociální a ekonomické krize přetrvávající od podzimu 2019). Vláda po výbuchu v bejrútském přístavu v srpnu 2020 podala demisi. Ke dnešnímu datu (květen 2021) je Libanon nadále de facto bez vlády. Saad Harírí byl opětovně designován premiérem, ale přetrvávají neshody mezi ním a prezidentem Aounem co se složení vládního kabinetu týká a reálné zformování nové vlády je v nedohlednu.

Současná vláda je složená z premiéra a 19 ministrů.

Politické tendence:

Libanon se v současné době potýká s mnohočetnými krizemi od vnitropolitické, ekonomické, finanční po sociální či zdravotní. Neustále se zhoršující ekonomická situace, neschopnost vlády zajistit základní potřeby svých obyvatel (elektrická energie, pitná voda, svoz odpadků ap.) a neúměrné zvyšování daní vedlo v říjnu 2019 ke spuštění rozsáhlých demonstrací. Demonstrující napříč společností volali po ukončení současného systému založeného na konfesním rozložení a po rezignaci politických elit, které z tohoto systému po desetiletí těžily ve svůj osobní prospěch. Demonstrace měly za následek odstoupení vlády Saada Harírího. Na počátku roku 2020 byla vytvořena nová vláda, která byla prezentována jako vláda odborníků, kteří budou usilovat o strukturální reformy v zemi. Bohužel díky slabému mandátu k prosazení jakýchkoli změn i tato vláda nakonec v srpnu 2020 rezignovala v reakci na tragický výbuch v bejrútském přístavu dne 4. 8. 2020. Do dnešního dne zůstává vláda premiéra Diaba v demisi a designovanému premiérovi S. Harírím se nedaří kvůli nárokům různých politických uskupení vládu sestavit. V důsledku táhlé vnitropolitické krize se socio-ekonomická situace v zemi nadále zhoršuje a protesty v ulicích pokračují, i když v omezenějším rozsahu než na konci roku 2019. Naděje se upínají k supervolebnímu roku 2022, kdy by měly proběhnout volby komunální, parlamentní a prezidentské.

1.2 Zahraniční politika země

Libanon uplatňuje pragmatickou zahraniční politiku odpovídající významu a potřebám země. Vnitřní rozpory a diverzita politických a náboženských proudů se přesto odrážejí do bilaterálních vztahů, a to zejména se sousedními zeměmi. Na multilaterálních fórech, ale i bilaterálně Libanon většinou hledá východiska a zdroje k řešení rozvojových či humanitárních potřeb země. Snaží se prosazovat tzv. politiku disasociace (vnitřní a vnější nevměšování se).

Regionální rozměr zůstává konstantní prioritou libanonské zahraniční politiky. Ta zohledňuje primárně složité a křehké vnitropolitické vztahy, vliv Íránu, Saúdské Arábie a USA.

Politický osud Libanonu je úzce spjat s vývojem v Sýrii. Obě země jsou propojeny etnicky, kmenově, nábožensky a ekonomicky. Na libanonském území působila mezi léty 1976 a 2005 syrská vojska. K formálnímu navázání diplomatických vztahů mezi oběma zeměmi na úrovni velvyslanectví došlo až v roce 2008, spolu s dohodou o demarkaci společné hranice. Libanon se hlásí k tzv. politice disociace od syrského konfliktu (tzv. Deklarace z Baabdy z r. 2012). Tu se přitom v praxi příliš nedaří uplatňovat, a to jak díky působení radikálních skupin na libanonském území tak kvůli vojenské angažovanosti Hizballáhu v Sýrii. Ekonomicky jsou země na sobě natolik závislé, že uvalené sankce na Sýrii mají nepřímý dopad i na Libanon. Vládní prioritou ve vztahu k Sýrii je návrat uprchlíků.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel: 6,8 mil.

K počtu obyvatel dlouhodobě chybí oficiální libanonské statistické údaje. Světová banka uvádí 6,8 mil. obyvatel 2020, kteří však vedle cca 4,85 milionu Libanonců zahrnují dlouhodobé palestinské uprchlíky (475 000 podle údajů UNRWA z roku 2020), 950 000 syrských uprchlíků (registrovaných u UNHCR, libanonská vláda udává 1,5 milionu) a naopak nezohledňuje cca 170 000 - 500 000 neregistrovaných palestinských uprchlíků a cca 18 500 uprchlíků z Etiopie, Súdánu, Iráku ad. Ze stejného důvodu neexistuje ani oficiální údaj k hustotě osídlení (669.5 obyvatel/km² podle údajů Světové banky z r. 2018). Osídleno je zejména pobřeží se zástavbou jednotlivých vesnic a měst a pohoří Libanon v okolí Bejrútu (88 % obyvatelstva žije ve městech nebo v jejich okolí). Ve světě existuje silná zahraniční diaspora pravděpodobně přesahující 12 milionu Libanonců (dle některých údajů až 15 mil. osob). Průměrný roční přírůstek je 4,2 %, porodnost 1,7 (2019, údaj Světové banky).

Národnostní složení:

Z hlediska současného počtu přítomných obyvatel v zemi (včetně neregistrovaných uprchlíků ze Sýrie) tvoří libanonsští občané cca 68 % (z nich cca 10 % jsou Arméni, Kurdové a jiní), Syřané cca 24 % a palestinskí uprchlíci cca 8 % obyvatelstva (oficiální údaje se liší – podle sčítání v palestinských táborech z roku 2017 má být v zemi cca 177 000 Palestinců, neoficiální odhady hovoří až o 500 000). Libanonsští občané jsou z 95 % arabského etnika, avšak zvláště křesťanští Libanonci se často jako Arabové neidentifikují.

Náboženské složení:

V Libanonu je oficiálně registrováno 18 náboženských komunit – 12 křesťanských, 5 muslimských a 1 židovská. Největší komunitou jsou křesťané (cca 34 %), kteří se dělí do několika dalších skupin (maronité, řečtí pravoslavní, římský katolíci; arménští křesťané, aj.). Muslimové tvoří cca 61 % obyvatel (30 % šiité, 30% sunnité a menší skupiny Alavitů a Ismaelů). Politicky významní jsou drúzové, k nimž se hlásí přibližně 5 % obyvatelstva. Náboženské komunity jsou na území Libanonu zastoupeny nerovnoměrně: šiité žijí zejména na jihu země, v údolí Bekáa a na jižním předměstí Bejrútu, sunnité obývají okolí Tripoli, Saidy a Bejrútu, drúzské osídlení je významné v pohoří Šúf. Převaha maronitské komunity je v oblasti Mount Lebanon a ve východním Bejrútu. K židovskému vyznání se hlásí Libanonci v řádu stovek osob.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Libanon prožívá těžkou a dlouhodobou hospodářskou krizi (od podzimu 2019), částečně kvůli nedostatečným politickým reakcím na útok kombinovaných krizí - největší finanční krize v zemi od konce občanské války, COVID-19 a výbuch v Bejrútu.

Reálné HDP se v roce 2020 snížilo o 21%. Ekonomická aktivita prudce poklesla. Náhlé zastavení přílivu kapitálu ze zahraničí (arabské země – investice, diaspora) ve spojení s pokračujícím velkým deficitem běžného účtu znamenalo trvalé vyčerpání devizových rezerv v centrální bance.

Inflace dosáhla v roce 2020 více než 80%. Libanonská libra nadále uměle fixně vázaná na dolar v hodnotě 1507 LBP/USD ztrácí každým dnem na své hodnotě (na paralelním trhu se aktuálně mění za víc než 12000 LBP/USD. Chudoba prudce stoupá, více než 50 % obyvatel žije pod hranicí chudoby. Libanonu chybí funkční vláda, stávající je od srpnového výbuchu v demisi a nová je v nedohlednu.

Kolaps libanonské ekonomiky se naplno projevil v březnu 2020 (ještě před vypuknutím pandemie) neschopností splatit státní dluhopisy ve výši cca 4,7 mld. USD, a následně byl umocněn po devastujícím výbuchu dusičnanu amonného v bejrútském přístavu v srpnu 2020. Nedostatek volně směnitelné cizí měny na trhu, státem omezené výběry a vnitrostátní i zahraniční transfery měly za následek další pokles kupní síly, růst nezaměstnanosti, nekontrolované zvyšování maloobchodních cen zboží a služeb a pro dovozce znemožnění financovat importované nákupy.

Chybou libanonské ekonomiky je její silná závislost na dovozu (cca 80 % zboží se dováží) a minimální domácí produkce (zastaralá infrastruktura a chybějící výrobní investice). V souvislosti se zpomalením ekonomického růstu, poklesem exportu, nedostatkem domácí produkce a s poklesem významných finančních transferů libanonské diaspory se již tak jeden z největších státních dluhů ještě zvýšil (dnes více než 170 % HDP). Dopad exploze je obzvláště závažný v klíčových odvětvích zásadních pro ekonomický růst, včetně financí, bydlení, cestovního ruchu a obchodu. V roce 2021 se počítá s náklady na rekonstrukci ve výši 1,8 až 2,2 miliardy USD. Kromě negativních dopadů exploze na ekonomickou aktivitu lze očekávat i nižší daňové příjmy, vyšší inflaci a další nárůst chudoby.

Výhled: Předpokládá se, že se reálný HDP v roce 2021 sníží o dalších 9,5%. Efekty COVID-19 se přenesou do roku 2021, zatímco reakce makroekonomické politiky státu zůstávají nedostatečné. Recese v Libanonu bude pravděpodobně náročná a dlouhodobá vzhledem k absenci vlády a potřebných reforem. Snížení reálného HDP na obyvatele a vysoká inflace v roce 2020 nepochybně povedou k podstatnému zvýšení míry chudoby, které různými způsoby ovlivní všechny skupiny obyvatelstva v Libanonu.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	-1,9	-6,7	-21,0	-9,5	-1,2
HDP/obyv. (USD/PPP)	15 966,5	15 186,0	12 280,0	11 113,0	10 980,0
Inflace (%)	6,1	2,9	84,9	78,0	43,5
Nezaměstnanost (%)	6,1	11,4	N/A	N/A	N/A
Export zboží (mld. USD)	3,5	3,6	4,2	4,4	4,4
Import zboží (mld. USD)	18,5	18,0	11,4	10,0	9,9
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-14,9	-14,4	-7,2	-5,6	-5,5
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	6,9	6,9	6,8	6,7	6,6
Konkurenceschopnost	80/140	88/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	N/A

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Libanonské veřejné finance jsou dlouhodobě deficitní. Na konci roku 2020 dosáhl veřejný dluh hodnoty 95,6 miliard USD, což představuje nárůst o 4,3% (91,6 mld. USD) v porovnání s hodnotou na konci roku 2019.

Největší výdaje stát vynakládá na obsluhu veřejného dluhu a na platy ve veřejné sféře. Dluh vládu zásadním způsobem omezuje v možnostech investovat do nevyhovující infrastruktury (voda ve vodovodní síti není pitná, elektřina trpí výpadky a je jí nedostatek, veřejná doprava v podstatě neexistuje). Obrovské břemeno v posledních letech představují také výdaje spojené s přítomností syrských uprchlíků a vysídlených osob. Velké výdaje jdou na provoz a dotace státní energetické společnosti Electricité du Liban (EDL). Více jak třetina státního dluhu je tvořena právě deficitem EDL.

V březnu 2020 se libanonská vláda rozhodla nesplatit eurobondy v hodnotě 1,2 miliardy dolarů. Rovněž 23. března 2020 oznámila, že Libanon zastaví platby všech svých nesplacených eurobondů. Na konci roku 2020 byly nesplaceny dluhopisy v celkové hodnotě 4,7 miliardy dolarů. Libanonská centrální banka drží 43,5 procenta veřejného dluhu, následují komerční banky, nebankovní finanční instituce, investoři, multilaterální instituce a zahraniční vlády.

Příjmy do státního rozpočtu klesaly od podzimu 2019 (počátek ekonomické krize a zastavení výrobního sektoru), následně byl pokles způsoben omezeními v souvislosti s pandemií COVID-19 (uzavření maloobchodního sektoru, služeb, turistiky), což znamenalo i zastavení příjmů z výběru DPH. Příliv deviz se zastavil s uzavřením komerčních bank (v souvislosti s hospodářskou krizí) a zastavením zahraničních transferů.

Devizové rezervy zaznamenaly v posledním období (od 1.1.2020 do května 2021) prudký pokles a dosahují hodnoty cca 20 mld. USD. Z toho 18 mld. USD jsou povinné rezervy komerčních bank, čímž národnímu hospodářství zbývají k použití cca 2 mld. USD, z kterých se každý měsíc hradí subvencované položky (pšenice, elektřina, pohonné hmoty a léky). Odhad Libanonské centrální banky hovoří, že částka cca 2 mld. USD bude stačit dotační politice státu do června 2021.

Veřejné finance 2020	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-11,4
Veřejný dluh (% HDP)	170,0
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-6,7
Daně	
PO	17%
FO	4-15% dle výše příjmu
DPH	11%

2.3 Bankovní systém

Bankovní sektor v r. 2020 zkolaboval z důvodu silící hospodářské a finanční krize a komerční banky ztratily důvěru. Podle Heritage Foundation měl Libanon do r. 2019 nejliberálnější bankovní systém na celém Blízkém východě. 6 libanonských bank (Audi Saradar, BLOM, BankMed, Byblos, Fransabank a Banque Libano-Française) bylo vedeno mezi první tisícovkou nejlepších ve světě. Největší míru kapitalizace a počty klientů měly 4 bankovní domy: Blom, Audi-Saradar, Bank of Beirut a Byblos. 50 % veškerých vkladů zůstalo zmrazeno v těchto 4 libanonských bankách. Od konce října 2019 přestaly i tyto banky plnit svoji komerční úlohu, pobočky byly zavřeny a byl vydán zákaz výběru hotovosti v USD a v omezené míře i v místní měně LBP. Banky nadále zůstaly členy Sdružení libanonských bank (Association of Banks of Lebanon), i když pouze formálně. Sdružení libanonských bank přestalo v r. 2020 plnit svoji úlohu a ztratilo veškerou dozorovou i rozhodovací pravomoc. Veškerou moc převzala Centrální banka Libanonu.

Bankovní sektor se v r. 2020 propadl na historicky nejnižší úroveň a přiblížil se státnímu bankrotu. Od konce roku 2019, kdy poprvé Libanon nebyl schopen dostát svým zahraničním závazkům a od počátku r. 2020 ani domácím věřitelům, převzala kontrolu nad hospodářským i bankovním sektorem tzv. stínová ekonomika. Stát ztratil schopnost řídit státní finance, nastal masivní odliv aktiv z libanonských komerčních bank bez jakékoliv kontroly a dozoru Centrální banky Libanonu. Lze konstatovat, že v bankovním sektoru nastala masivní krádež za bílého dne, kdy věřitelé ztratili absolutní kontrolu nad svými vklady a zahraniční transfery byly povoleny pouze za účelem nákupu strategických surovin a komodit pro udržení životaschopnosti hospodářství (ropné produkty, pšenice a léky).

Úročení USD vkladů kleslo z 5 – 8% p.a. na 0%, respektive do záporu vzhledem k platbám za vedení účtů s nulovou úrokovou sazbou a nemožností výběru z těchto účtů. Týká se jak privátních, tak i firemních účtů. Úročení LBP vkladů : stejná situace jako u USD účtů.

2.4 Daňový systém

Fiskální rok se v Libanonu kryje s kalendářním: od 1. ledna do 31. prosince běžného roku. Daňový systém je přehledný a stabilní, nicméně všichni (privátní i státní sektor) se ho snaží obcházet, systém postrádá kontrolní mechanismy a tudíž je výběr daní oproti všem prognózám pouze teoretický.

Základní daně a poplatky:

- 1 Korporační daň z příjmu: rovná daň 15 % pro právnické osoby a progresivní daň 4 % až 21 % pro fyzické osoby
- 1 Dan z finančních výnosů: 7 % (oproti 5 % v roce 2016)
- 1 Daně z platů a mezd: progresivní daň 2 % až 20 %
- 1 Daně z příjmu z movitého majetku: 10 %
- 1 Povinný odvod do fondů sociálního zabezpečení: 21,5 % pro zaměstnavatele (mateřská péče 7 % z platu, rodinný příspěvek 6 %, důchodový příspěvek 8,5 %) a 2 % pro zaměstnance (mateřská péče)
- 1 Daň z nemovitosti: pohybuje se od 0 do 14 %
- 1 Daň z přidané hodnoty: 11 % (oproti 10 % v roce 2016)
- 1 Kolky a cla: obecná kolková povinnost 3 % uvalená na většinu smluv, cla pohybující se od 0 do 70 %

Více k systému daní a daňovým úlevám a osvobozením naleznete na stránkách Agentury pro investiční rozvoj Libanonu (IDAL) v kapitole Tax system. V r. 2017 došlo v Libanonu k částečné reformě daňového systému. Součástí reformy bylo zvýšení některých daní (daň z přidané hodnoty, daň z příjmu právnických osob), zavedení daní nových (daň z finančních výnosů) a změn ve zdanění bankovníctví a stavebnictví. Cílem je především zvýšení příjmů do státního rozpočtu a přesvědčení zahraničních donorů o schopnostech země provádět potřebné reformy.

V situaci, kdy je vláda v demisi od srpna 2020 a plní jenom základní udržovací funkce je nemožné předpovídat do sestavení nové vlády žádné změny v daňovém systému.

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Vývoz z Libanonu: Teritoriální struktura libanonského vývozu je za poslední roky stálá. Standardně jí dominuje Švýcarsko a následují země Blízkého východu v čele se Spojenými arabskými emiráty, Sýrií a Saúdskou Arábií. Do EU v r. 2020 směřovalo celkem 16 % libanonského exportu, nejvýznamnějším dovozcem EU je Španělsko, Německo, Francie a Itálie.

Dovoz do Libanonu: V r. 2020 se do Libanonu dovezlo nejvíce zboží z Číny, Itálie, USA, Řecka, Ruska, Německa a Turecka. Podíl dovozu ze zemí EU tvořil přes 40 %, nejvýznamnějšími unijními exportéry byly Itálie, Řecko, Německo, Francie a Španělsko.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	6 842,9	5 776,4	4 070,4	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	477,4	435,5	450,7	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	-6 365,5	-5 340,9	-3 619,8	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Obchodní bilance mezi ČR a Libanonem je dlouhodobě pozitivní pro ČR. Od podzimu 2019 vlivem politické, ekonomické a finanční krize v Libanonu a následně i vlivem pandemie COVID-19 utrpěl i vzájemný obchod (omezení finančních transferů z libanonských bank - neschopnost libanonských obchodníků platit za dovezené zboží, silné omezení maloobchodního sektoru, kterému začal dominovat černý trh).

Mezi nejvýznamnější položky českého exportu patří: sušené mléko a mléčné výrobky, jatečný a užitkový skot, strojírenské výrobky a výrobky obranného průmyslu. Z Libanonu dovážíme: tabák a tabákové výrobky, oděvné doplňky, potraviny a pochutiny.

Obchodní výměna s ČR (mil. USD)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR	66,5	52,1	28,6	N/A	N/A
Import do ČR	2,6	1,8	1,2	N/A	N/A
Bilance s ČR	+63,9	+50,3	+27,4	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Libanon je zemí s režimem volného a otevřeného obchodu. Veškeré úsilí směřující k liberalizaci obchodu bylo vždy zaměřeno na Evropskou unii (EU), WTO a arabský svět.

Libanon nemá podepsanou dohodu o volném obchodu s USA. V roce 2006 obě země podepsaly Rámcovou dohodu o obchodu a investicích (TIFA), ale TIFA nikdy nevstoupila v platnost.

WTO - Libanon získal status pozorovatele WTO v roce 1999, ale přístupový proces se zastavil a zatím nebyl obnoven.

Libanonská evropsko-středomořská dohoda o partnerství vstoupila v platnost v roce 2006. Dohoda stanoví vzájemný volný obchod s většinou průmyslového zboží. Liberalizuje také obchod se zemědělskými plodinami a potravinami. Cílem evropsko-středomořského partnerství bylo vytvoření zóny volného obchodu pro středomořský region; jednání o kompletní liberalizace stále pokračují.

Libanon a Evropské sdružení volného obchodu (ESVO) podepsaly dohodu o volném obchodu (FTA) v roce 2004. V roce 2010 podepsaly Libanon a Turecko dohodu o přidružení k vytvoření zóny volného obchodu a snížení překážek volného pohybu zboží, služeb, kapitálu a osob mezi oběma zeměmi v následujících deseti letech. Dohoda stále není ratifikována.

Libanon je od roku 2005 členem Velké zóny arabského volného obchodu (GAFTA).

V roce 2016 zahájil Libanon jednání o dohodě o volném obchodě se zeměmi MERCOSUR.

Libanon má podepsané **dvoustranné investiční dohody** s následujícími zeměmi: Arménie, Rakousko, Ázerbájdžán, Bahrajn, Bělorusko, Belgie / Lucembursko, Benin, Bulharsko, Kanada, Čad, Chile, Čína, Kuba, Kypr, Česká republika, Egypt, Finsko, Francie, Gabon, Německo, Řecko, Guinea, Maďarsko, Island, Írán, Itálie, Jordánsko, Jižní Korea, Kuvajt, Malajsie, Mauretánie, Maroko, Nizozemsko, Pákistán, Katar, Rumunsko, Rusko, Slovenská republika, Španělsko, Súdán, Ománský sultanát, Švédsko, Švýcarsko, Sýrie, Tunisko, Turecko, Spojené arabské emiráty, Ukrajina, Spojené království a Jemen.

3.3 Rozvojová spolupráce

Libanon je čistým příjemcem rozvojové pomoci, která je z velké míry vázaná na přítomnost syrských a palestinských uprchlíků v zemi. Od vypuknutí pandemie COVID-19 se rozvojová a humanitární pomoc zahraničních donorů orientuje taky na pomoc odstranění důsledků pandemie v zemi a pomoc s vakcinací. V důsledku výbuchu v bejrútském přístavu v srpnu 2020 byla realizována okamžitá humanitární pomoc - jak bilaterální (ČR na tuto pomoc vyčlenila z rozpočtu MZV 10.000.000,- českých korun), tak multilaterální (na úrovni EU realizována prostřednictvím DG ECHO Evropské komise).

Libanon nepatří mezi prioritní země zahraniční rozvojové spolupráce ČR, vzhledem k dopadům syrské krize však je prioritou humanitární (MZV i MV). V rozvojové oblasti jsou v zemi realizovány malé lokální projekty (max. do 500.000,- českých korun) a do roku 2018 byla poskytována rozvojová stipendia. V humanitární oblasti se od roku 2013 každoročně realizují humanitární projekty na podporu syrských uprchlíků a místních hostitelských komunit. Od roku 2016 program MV ČR MEDEVAC. V roce 2019 se uskutečnila mise oftalmologického týmu MEDEVAC v Univerzitní nemocnici Rafika Harírího (UNRH), další mise se uskutečnila na přelomu května/června 2021. ČR také nemocnici věnovala prostředky na nákup oftalmologického operačního přístroje. Z programu české vlády "Humanitární reakce na COVID-19" byl v Libanonu na přelomu 2020/2021 realizován vázaný peněžní dar pro UNRH v Bejrútu ve formě dodání porodních lůžek a novorozeneckých postýlek od českého výrobce firmy LINET, s.r.o. v hodnotě 3,5 milionů korun.

Významná je multilaterální spolupráce, ČR se stala v letech 2015 a 2016 hlavním přispěvatelem do unijního Světeneckého fondu MADAD pro Sýrii (celkem 5 mil. EUR/136 mil. Kč), z něhož podporuje realizaci infrastrukturních projektů v Libanonu; z prostředků MV je rovněž od roku 2018 kofinancován dánský program RDPP EU pro Libanon (ročně 5 mil. Kč).

3.4 Perspektivní obory (MOP)

K perspektivním oblastem vzájemné obchodní spolupráce patří zdravotnický a farmaceutický průmysl, vzhledem k potřebě zkvalitnění zdravotnické péče ve státních zdravotnických zařízeních, dále strojírenství a zařízení pro energetiku, malé a střední generátory, elektrická zařízení, rozvodny, dodávky materiálů a výrobků využitelných ve stavebnictví, ekologických technologií, čištění odpadních vod, spaloven odpadu. Dále vidíme perspektivu v oblasti dopravní infrastruktury - potřeba modernizace letiště a přístavů. Perspektivy v oblasti zbrojního průmyslu jsou zejména v dovozu osobních a loveckých zbraní a munice, vybavení pro vládní bezpečnostní složky. Příležitosti jsou i v dodávkách zařízení pro potravinářský průmysl, potravin, mléčných výrobků, papíru, skla a spotřebního zboží. Ve střednědobém horizontu se rýsují možnosti účasti na modernizaci místní infrastruktury. V oblasti potravinářství je možné uplatnění know-how českých firem, které by mohly takto proniknout na trh. Významnou oblastí ekonomické spolupráce je cestovní ruch (v současné době omezený pandemií COVID-19).

►Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Probíhající ekonomická krize, pandemie COVID-19 a důsledky srpnového výbuchu v bejrútském přístavu ještě akcentovali potřebu zlepšování kvality zdravotní péče ve státních zdravotnických zařízeních a tak, aby se jejich úroveň v maximální možné míře přiblížila úrovni soukromých

zdravotnických zařízení, která jsou pro většinu populace nedostupná. Vláda má program na podporu zabezpečení přístupu ke kvalitní zdravotní péči pro všechny občany a zvýšení kvality poskytovaných služeb ve státních zdravotnických zařízeních, včetně bezplatného poskytování základních léčiv pro akutní a chronické pacienty. Potřeba dovozu kvalitní zdravotnické techniky, zařízení a léků do Libanonu se bude nadále zvyšovat.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

V zemědělské oblasti komodit chybí Libanonu velkokapacitní síla a s tím spojená dopravní obslužnost. Důležitým segmentem pro český export je oblast zemědělského strojírenství. Libanonská vláda přijala program na zvýšení soběstačnosti v zemědělské produkci se zaměřením na výstavbu konzerváren, úpraven a stáčíren minerálních vod, obalovou techniku, výrobu a distribuci nealko nápojů a piva. V roce 2021 se plánuje vypsat tendru na novou výstavbu velkokapacitních sil na obiloviny, jak v přístavu Bejrút, tak i v Tripoli.

► Stavební průmysl

Srpnový výbuch v bejrútském přístavu způsobil škody za více než 4 miliardy USD. Výbuchem bylo zničeno obrovské množství obytných budov, které potřebují rekonstrukci. V této souvislosti vidíme potenciál pro české exportéry moderních stavebních technologií a nových konstrukčních materiálů, či výrobců různých opláštění budov.

► Energetický průmysl

Prioritou vlády je rehabilitace a modernizace stávající energetické sítě Libanonu, včetně privatizace nosných státních podniků v čele s Électricité du Liban (obdoba ČEZu). Cílem je zvýšení produkce elektřiny, výstavba obnovitelných zdrojů energie, včetně instalace nových přenosových soustav a plánované výstavby vodních zdrojů elektřiny.

► Obranný průmysl

Nadále trvající válečný stav s Izraelem a celková napjatá bezpečnostní situace v zemi skýtá příležitost pro české výrobce speciální techniky, která má v oblasti velmi dobré renomé. Trvá poptávka po bezpečnostních skenerech, bezpilotních letadlech, detektorech výbušnin a po základním vybavení pro vojenské a policejní složky. V Libanonu se historicky dovážejí i osobní a lovecké zbraně a munice.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Dopravní infrastruktura je nevyhovující pro současnou kapacitu přepravy osob a zboží. V rámci plánu na obnovu Libanonu připravuje Ministerstvo dopravy tendry na rehabilitaci a modernizaci silničních komunikací, rozšíření mezinárodního letiště v Bejrútu a modernizaci přístavů (Bejrút, Tripoli, Saida).

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

4.1 Úvod

Libanon je země Středního východu, která leží na východním konci Středozemního moře, a proto je její obchodní kultura podobná kultuře ostatních zemí v regionu. Muslimské zvyky utvářejí obchodní praktiky, ale jejich rozsah vlivu je ve srovnání s jinými převážně muslimskými zeměmi omezený v důsledku přítomnosti mnohých náboženství v libanonské společnosti, ve které je přibližně 30% křesťanů. Bez ohledu na náboženské nebo etnické pozadí je hierarchie vysoce respektována a veškeré rozhodování je podřízeno nadřízenému, který má ve společnosti největší moc. Další faktory, včetně jazyka, ve kterém se schůzka koná, a vztah s obchodní partnerkou – ženou, mohou být ovlivněny náboženskou a kulturní příslušností libanonského protějšku.

4.2 Oslovení

4.3 Obchodní schůzka

4.4 Komunikace

4.5 Doporučení

4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Libanonská obchodní kultura podobná kultuře ostatních zemí v regionu. Muslimské zvyky utvářejí obchodní praktiky, ale jejich rozsah vlivu je ve srovnání s jinými převážně muslimskými zeměmi omezený v důsledku přítomnosti mnohých náboženství v libanonské společnosti, ve které je přibližně 30% křesťanů. Hierarchie je vysoce respektována a veškeré rozhodování je podřízeno nadřízenému, který má ve společnosti největší moc. Další faktory, včetně jazyka, ve kterém se schůzka koná, a vztah s obchodní partnerkou – ženou, mohou být ovlivněny náboženskou a kulturní příslušností libanonského protějšku.

Libanonští obchodní partneři usilují o dlouhodobé vztahy a při vyjednávání si vysoce cení osobního kontaktu.

4.2 Oslovení

Libanonci se zdráhají pracovat s lidmi, které neznají. Libanonské zákony vyžadují, aby zahraniční obchodní kontakty fungovaly prostřednictvím místního agenta, a je jim doporučeno najít takového, který má kontakty s firmami, o které mají zájem (je potřeba počítat s tím, že dobrý agent si účtuje provizi ve výši 5% transakce). Upřednostňuje se přímý osobní kontakt před komunikací prostřednictvím e-mailu nebo telefonu a doporučuje se co nejdříve uspořádat osobní schůzku. Více než email se v Libanonu používá Facebook a Whatsapp, Libanonci rádi a často nahrávají hlasové zprávy.

Pozdravy zahrnují pevné a zdlouhavé potřesení rukou a přímý oční kontakt. Očekává se, že zahraniční obchodní partneři pozdraví každého v místnosti individuálně, počínaje hostitelem nebo nejstarší osobou. Někteří muslimští muži a ženy se mohou zdráhat potřásat si rukou s opačným pohlavím. Pokud libanonský obchodní partner ruku nepodává, doporučuje se přikývnout a usmívat místo potřesení rukou. Libanonci mají v obchodním prostředí tendenci být docela formální a někteří budou rádi osloveni svými profesními tituly. Doporučuje se používat tituly Mr., Mrs. a Miss, následované příjmením, dokud nepřejdete na tykáni a budete se oslovovat křesťanskými jmény. Používání názvu „Ustaz“ (Sir) je běžné při oslovování mužských nadřízených.

4.3 Obchodní schůzka

Libanonci mají sklon k volnějšímu vnímání času než lidé ze Západu a často chodí pozdě. Nedochovilnost je v Libanonu tolerována. Schůzky mají jen zřídka předem určené časové ohraničení a můžou být dlouhé.

Při počátečních obchodních jednáních se dárky nemusí nutně vyměňovat. Je třeba se vyhnout velkým darům, protože je lze považovat za úplatky. Libanonské obchodní kontakty však mohou očekávat, že jim budou poskytnuty výhody a privilegia (obvykle pro jejich rodinu nebo síť) jako součást přímého osobního vztahu. Je potřeba se vyvarovat dáreků v podobě alkoholu v případě muslimských obchodních partnerů.

V Libanonu obecně platí, že je vhodné respektovat zvyky oblasti (muslimské, křesťanské), ve které se právě pohybujete. V křesťanských částech neplatí v zásadě žádné omezení. Libanonci se rádi oblékají elegantně, podle nejnovější módy a totéž očekávají od partnerů. Potrpí si na značkové oděvy, obuv a doplňky. Formální pracovní oděv je na pracovišti běžný u mužů i žen. Muži obvykle nosí kravaty a obleky, zatímco ženy nosí šaty a / nebo kostýmy. Dbá se na celkovou upravenost (vlasy, manikúra, doplňky). V muslimských a více náboženských částech země se doporučuje oblékat se konzervativně - hlavně ženy žádné těsné oblečení, hluboké výstřihy, šaty, či sukně nad kolena a oblečení bez rukávů.

Vizitky se rozdávají poměrně rozsáhle; ohledně výměny však není příliš mnoho protokolů. Je důležité zacházet s vizitkou s respektem a zahraniční obchodní kontakty by vizitku neměly skládat ani na ni psát poznámky, pokud jim k tomu jejich libanonské protějšky nedají výslovný pokyn.

Navzdory formálnímu nastavení obchodních jednání, je před samotným jednáním běžná nezávazná společenská konverzace. Jednání mohou být vedena v různých jazycích (arabština, angličtina nebo francouzština) a je doporučeno si vzít tlumočnicka. Libanonci jsou otevření a zvyklí obchodovat s cizinci a mají tendenci očekávat podstatné ústupky/úlevy, než s čímkoli souhlasí. Jednání proto mohou být poměrně dlouhá. Doporučuje se nadhodnotit počáteční cenu tak, aby bylo možné slevovat. Upřímnost o ceně je považována za amaterismus. Libanonci mají tendenci živě gestikulovat a v jednání dělat přestávky, ve kterých může probíhat diskuze o nesouvisejících tématech. Skákání do řeči není považované za drzé. Doporučuje se sedět přímo vedle obchodního partnera a učinit obchodní nabídku přímo jemu. Stejně jako v jiných arabských zemích mohou Libanonci reagovat na požadavky svých protějšků slovem „Inshallah“ (pokud Bůh dá). Je to považováno za vyjádření nezávazného souhlasu. Při jednání je vhodné zaměřit se na náznaky váhání a věnovat pozornost tomu, co říkají, a co naopak neřeknou. Zahraniční protějšky jsou obvykle pozváni na pracovní oběd a večeři a očekává se, že jídlo pochválí, aby vyjádřili úctu a důvěru. Pracovní oběd, či večeři lze nabídnout jako způsob budování osobních vztahů; jednání však mohou probíhat v jejich průběhu. Mobilní telefony se vesměs při jednáních nevypínají. Je běžné, že Libanonci vyřizují hovory v přítomnosti obchodního partnera.

Českého obchodníka zpravidla překvapí zdlouhavost jednání, vyjednávání o ceně a společenská konverzace o mimopracovních věcech, která obchodním jednáním předchází.

Libanonci mají ne náhodou pověst vynikajících vyjednávačů a obchodníků. Někteří libanonské podnikatelé považují jednání za úspěšné jenom tehdy, když vyjednájí cenu co nejnižší od původní nabídky. To je potřeba mít na paměti při prvotním ocenění nabízeného zboží/služby.

Libanonské obchodníky - zejména arabští Libanonci - ne vždy oddělují své emoce od předmětu jednání a často míchají své pocity do profesionálního prostředí. Projev emocí má z jejich pohledu potenciál dodat jim vážnost a zvýšit vliv při vyjednávání. Pokud k tomu dojde, zůstaňte trpěliví. Vyzývejte k logice a bojujte proti argumentům emocí.

Počet členů jednacího týmu záleží především na velikosti české firmy. Účast vyššího zastoupení společnosti je žádoucí zejména při jednání s majiteli firem a představiteli státních institucí. Věk a genderové složení týmu nehrají zásadní roli, nicméně, větší důvěra je zde nakloněna starším mužům.

4.4 Komunikace

Jednání mohou být vedena v různých jazycích (arabština, angličtina nebo francouzština) a je doporučeno si vzít tlumočnicka. Jako jednacím jazykem je čím dál tím víc používána angličtina, dnes už míň francouzština. Všichni libanonské obchodníky mluví minimálně jedním z těchto jazyků.

Je vhodné nekomentovat náboženské zvyky a poměry v zemi a v rámci možnosti přizpůsobit své chování konfesijní příslušnosti obchodního partnera.

Osobní setkání je v jednání s libanonským partnerem zásadní. Cestování do země je poměrně jednoduché, víza je možné obdržet při vstupu do země na letišti. K urychlení komunikace doporučujeme používat raději telefon a aplikaci Whatsapp než e-mail.

4.5 Doporučení

Doporučení pro české firmy a podniky, které se chystají vstoupit na libanonský trh jsou následovná:

- 1 Sledovat politický a ekonomický vývoj v zemi
- 1 Dobře zvážit obchodní rizika
- 1 Najít si místního agenta
- 1 Při komunikaci s úřady a bankovními domy se obrnit trpělivostí (počítat s korupcí, netransparentností řízení ve vydávání licencí a složitými celními postupy)
- 1 Z platebních nástrojů akceptovat jenom neodvolatelný potvrzený akreditiv, nebo platbu předem.

4.6 Státní svátky

Státní svátky v Libanonu v roce 2021:

- 1. 1. Nový rok
- 6. 1. Svátek vánoční – arménský ortodoxní
- 9. 2. Den sv. Marouna
- 14. 2. Den památky Rafíka Harírího
- 25. 3. Zvěstování Panny Marie
- 2. 4. Velký pátek
- 4. 4. Velikonoce
- 30. 4. Velký pátek (ortodoxní)
- 1. 5. Svátek práce Velikonoce (ortodoxní)
- 2. 5. Velikonoce (ortodoxní)
- 6. 5. Svátek mučedníků
- 13. 5. Eid Al-Fitr (ukončení Ramadánu)
- 25. 5. Den odporu a osvobození
- 19. 7. Eid Al-Adha
- 8. 8. 2021 Hijri New Year (islámský Nový rok)
- 15. 8. Nanebevzetí Panny Marie
- 18. 8. Ašúra
- 18. 10. Narození proroka Mohameda
- 22. 11. Den nezávislosti
- 25. 12. Vánoce

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

5.1.1. Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Dovozy uskutečňují větší obchodní firmy, které zboží prodávají nejen velkoobchodním, ale i maloobchodním distributorům. V zemi je rozsáhlá síť supermarketů a hypermarketů s velmi širokým sortimentem, zejména v potravinářském a spotřebním zboží.

Na libanonském trhu se doporučuje působit prostřednictvím spolehlivého zástupce dobře seznámeného s prodáváním výrobkem, je nutné trh pravidelně navštěvovat a seznamovat se s jeho vývojem a požadavky. Výběru zástupce (zejména výhradního) je vhodné věnovat pozornost (např. prostřednictvím obchodního rejstříku, některých světových agentur typu Dun & Bradstreet nebo libanonské pobočky agentury Kompass), vhodné je i využití služeb spolehlivé místní právní kanceláře.

Při hledání obchodního partnera lze využít podnikatelské svazy jak v ČR, tak v teritoriu, a místních regionálních obchodních, průmyslových a zemědělských komor. Rovněž lze inzerovat v místním tisku, nebo se obrátit na Velvyslanectví ČR v Bejrútu. Vhodnou možností je i účast na specializovaných veletrzích.

5.1.2. Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Libanon je klasicou zemí volného obchodu, zejm. střední a vyšší vrstva zde tradičně upřednostňuje značkové výrobky, které na trh dovážejí právě výhradní zástupci. V posledních letech roste také podíl zboží dováženého z asijských zemí (Čína, Korea).

Dovozní celní postupy v Libanonu:

Každé celní prohlášení musí obsahovat následující dokumenty:

- 1 originál faktury
- 1 podrobný seznam předmětů / produktů
- 1 kopii nákladového listu nebo jiného dokladu, který jej nahrazuje
- 1 osvědčení o původu v souladu s celními předpisy nebo bilaterálními či multilaterálními smlouvami

Celní systém je harmonizovaný systém Bruselu. Cla se pohybují od 0 % do 70 %. Více než tři čtvrtiny dováženého zboží podléhá pětiprocentnímu či nižšímu clu (liší se v závislosti na povaze zboží a jeho původu). Na určité produkty (např. textilie, alkoholické nápoje, motorová vozidla) mohou být aplikovány dovozní přírázky. Cla jsou splatná v hotovosti.

Informace o dalších dokumentech či procedurách požadovaných ostatními úřady, jako jsou zákazy dovozu, dovozní licence, certifikáty a.j. lze nalézt na webové stránce Celního úřadu Libanonu.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Zahraniční společnosti mohou v Libanonu otevřít pobočku nebo zastupitelství (reprezentaci).

Libanonské právo zahrnuje různé formy obchodního působení v zemi pro libanonské i zahraniční firmy.

Více informací je k dispozici na stránkách Agentury pro investiční rozvoj Libanonu (IDAL). Zde lze také konzultovat konkrétní postupy pro vyřizování formalit spojených s jakoukoliv investicí, včetně registrace kanceláře, reprezentace nebo společného podniku. V

ždy je vhodná spolupráce se specializovanou právní kanceláří. Bližší informace lze získat také na stránce www.mideastlaw.com.

5.3 Marketing a komunikace

Zejména v oblasti potravin a spotřebního zboží nelze díky dobře zásobenému trhu a náročnosti zákazníků (hlavně v vyšších příjmových skupin) spoléhat na úspěch s novými výrobky bez kvalitní propagace.

Nejvýznamnější reklamní agenturou je BBDO, k významným patří i H&C Leo Burnett, Grey Worldwide, Publicis Graphics, Fortune Promoseven, TMI/JWT, Saatchi & Saatchi Beirut, Memac Ogilvy, TBWA/Rizk a Team Young & Rubicam.

K propagaci s širokým dosahem lze nadále využít některý z řady TV kanálů, rozhlas či tištěná média. K propagaci se hojně využívají i velkoplošné plakáty (billboardy), reklamní šoty v kinech před hlavním programem, výstavy a veletrhy, národní dny, oslavy státních svátků apod. Zajímavou cestou může být i sponzorování cesty novináře z některého média, který pak v reportáži na příslušný produkt upozorní.

Nejsledovanější TV stanicí využitelnou k reklamě je zřejmě LBCL, při úvahách o rozhlasové propagaci pak rádio Sawt Al-Ghad. Nejčtenějším deníkem je An-Nahar. Hlavní odborné obchodní časopisy využitelné k propagaci jsou anglické Lebanon Opportunities, Executive Magazine a Arab Ad, francouzský Le Commerce du Levant a arabský Al-Iktissad Wal Amal.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

I když Libanon přijal dostatečnou legislativu na ochranu práv duševního vlastnictví, v minulých letech byl pravidelně mezinárodním společenstvím (zejména USA, ale také Velkou Británií a Francií) kritizován za jejich nedostatečnou ochranu v oblasti softwaru, audiovizuální produkce nebo farmaceutického průmyslu. Kritika se týká především nízkého povědomí soudců o škodlivých dopadech porušování příslušných práv a s tím souvisejícího nedostatečně prohibitivního trestání.

Pokud jde o průmyslové vlastnictví, dovozcům a distributorům českých výrobků se doporučuje co nejdříve v zemi zaregistrovat příslušnou ochrannou známku. Velvyslanectví ČR v Bejrútu registrovalo případy, kdy libanonský subjekt bez jakékoliv vazby na českého výrobce (a patrně i jeho výrobek) využil skutečnosti, že výrobek nepožíval v Libanonu ochrany, zaregistroval jej u příslušného úřadu a následně zabráňoval legitimnímu dovozci v jeho řádných obchodních aktivitách. Možnosti velvyslanectví jsou v těchto případech velice omezené, řešení jsou schůdná zpravidla pouze soudní cestou. Ministerstvo pro ekonomiku a obchod Libanonu spustilo v lednu 2013 na adrese portal.economy.gov.lb portál umožňující online registraci autorského práva a ochranných známek. Tento nástroj zjednodušil registrační proces natolik, že dnes již 80 % všech registrací probíhá elektronicky. Přechod od vkladového systému k námitkovému v případě ochranných známek zatím uzákoněn nebyl, v praxi se však již uplatňuje.

5.5 Trh veřejných zakázek

I když Libanon přijal dostatečnou legislativu na ochranu práv duševního vlastnictví, v minulých letech byl pravidelně mezinárodním společenstvím (zejm. USA, ale také Velkou Británií a Francií) kritizován za jejich nedostatečnou ochranu v oblasti softwaru, audiovizuální produkce nebo farmaceutického průmyslu. Kritika se týká zejm. nízkého povědomí soudců o škodlivých dopadech porušování příslušných práv a s tím souvisejícího nedostatečně prohibitivního trestání.

Pokud jde o průmyslové vlastnictví, dovozcům a distributorům českých výrobků se doporučuje co nejdříve v zemi zaregistrovat příslušnou ochrannou známku. Velvyslanectví ČR v Bejrútu registruje případy, kdy libanonský subjekt bez jakékoliv vazby na českého výrobce (a patrně i jeho výrobek) využil skutečnosti, že tento výrobek nepožíval v Libanonu ochrany, zaregistroval jej u příslušného úřadu a následně zabráňoval legitimnímu dovozci v jeho řádných obchodních aktivitách. Možnosti velvyslanectví jsou v těchto případech velice omezené, řešení jsou schůdná zpravidla pouze soudní cestou. Ministerstvo pro ekonomiku a obchod spustilo v lednu 2013 na adrese portal.economy.gov.lb portál umožňující online registraci autorského práva a ochranných známek. Tento nástroj zjednodušil registrační proces natolik, že dnes již 80

% všech registrací probíhá elektronicky. Přechod od vkladového systému k námitkovému v případě ochranných známek zatím uzákoněn nebyl, v praxi se však již uplatňuje.

Většina veřejných zakázek je směřována přes Radu pro rozvoj a rekonstrukci (Council for Development and Reconstruction - CDR), jež je vládním výkonným úřadem zodpovědným za zadávání významných projektů, obstarávání jejich financování a za výkon správního dozoru. Významné projekty z oblasti dopravy, energetiky, telekomunikací, vzdělávání, odpadu, zadávané CDR v koordinaci s dotčenými ministerstvy, naleznete zde.

Tendry plánované na příslušný rok jsou zveřejňovány v prvním čísle týdeníku Journal Officiel (v arabském jazyce), v jeho dalších číslech bývají informace o nově schválených tendrech. Průběžně jsou veřejné zakázky publikovány hlavně v arabském a francouzském denním tisku (v anglickém jen výjimečně) a lze je nalézt i na internetových stránkách Lebanon Opportunities.

Detailní podmínky každého tendru a technické požadavky lze na místě prostudovat přímo v sídle CDR a potom zakoupit na příslušných odborech CDR nebo na jednotlivých ministerstvech a dalších rezortech (též např. v centrále energetické společnosti EDL). Tzv. Tender-books (Conditions) stojí řádově 500–5000 USD a jsou často vydávány v relativně krátkém předstihu před uzávěrkou výběrového řízení, což v praxi na prostudování podmínek a zpracování rozsáhlejší nabídky nemusí postačit.

S nákupem tendrových podmínek může případně logisticky pomoci velvyslanectví, nejvhodnější je ale spolupráce s místními zástupci se zájmy v příslušných sektorech, kteří jsou pro tendry příslušně předregistrováni, sami jejich vypisování hlídají, zakoupí dokumentaci a ve spolupráci s dodavatelem připraví nabídku. Je nutno počítat se zdlouhavým schvalováním kontraktů vládou. Vzhledem k dlouhodobě složité vnitropolitické situaci nejsou procesy vždy průhledné a tendry se často odkládají, opakují nebo ruší.

Některé velké projekty předpokládají účast dodavatele na bázi dlouhodobé investice v systému B.O.T. (Build - Operate - Transfer), případně B.O.O.T. (Build - Operate - Own - Transfer), nebo D.B.O.T. (Design - Built - Operate - Transfer), což přináší pro investora vyšší rizika. I v případech, kdy projekt financuje přímo příslušný libanonský rezort, CDR nebo finanční instituce (Světová banka, Evropská investiční banka, Arabský investiční fond či jiná entita ze Zálivu), je požadována vyšší finanční záruka a cash-flow se občas zpožďuje, což brání plynulé realizaci projektů. České firmy tak mohou dávat přednost méně odvážné variantě účasti na již udělených zakázkách formou subdodávek.

Nabídky do tendrů se předkládají podle předepsaného postupu v uzavřených obálcích, většinou odděleně část technická a cenová. Nabídky hodnotí odborné komise, které zpravidla v den uzávěrky a otevření obálek i vyhlásují výsledek.

Komunitární tendry na EuropeAid

Českým firmám a nestátním neziskovým organizacím se také doporučuje pravidelně sledovat tendry EU.

Pokud jsou podmínky způsobilosti pro menší firmu příliš náročné, lze do tendru vstoupit v rámci konsorcia (kritéria platí pro konsorcium jako celek, nikoliv pro jeho jednotlivé členy) či se zárukou ekonomického operátora.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Přesný vzor pro řešení obchodních sporů není možné vypracovat, nicméně s ohledem na pomalé fungování místních soudů (sporná soudní řízení v komerčních věcech trvají 5 až 6 let, výkon soudního rozhodnutí dalších 6 měsíců až 2 roky) lze obecně doporučit využívat alternativních/smírčích forem jejich urovnávání.

Libanon je členem Mezinárodního střediska pro řešení kapitálových sporů (ICSID) a účastníkem konvence z roku 1958 o uznávání a vymáhání rozhodnutí zahraničních rozhodčích soudů. Závazky z těchto konvencí jsou dostatečně promítnuty do libanonského práva.

Ekonomické organizace vč. obchodních, průmyslových a zemědělských komor vytvořily v r. 1995 Libanonské centrum pro arbitráž, které přebírá řešení sporů mezi účastníky trhu v obchodních a investičních záležitostech. Procedurální pravidla jeho smírčího a arbitrážního řízení jsou prakticky totožná s pravidly Mezinárodní obchodní komory v Paříži.

Doporučení českým firmám:

- 1 Důkladně studovat smluvní dokumenty (zejména obecné obchodní podmínky a ustanovení o rozhodném právu – význam prosadit příslušnost českého soudu);
- 1 Vzhledem k trvale napjaté bezpečnostní situaci v zemi a regionu pojistit investice i proti nekomerčním rizikům;
- 1 Pro vývoz z ČR do Libanonu je vhodný platební styk na bázi prosté platby předem, nebo oproti bankovní garanci vystavené jinou než libanonskou bankou;
- 1 nejvhodnější dodací podmínkou pro české vývozce je EXW, ze které pro dodavatele nevyplývají žádné další závazky;
- 1 pro dovoz z Libanonu je naopak vhodné podmínit platbu doručením zboží dovozci nebo překročením hranice ČR.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Mezi oběma zeměmi platí vízová povinnost. Od 21. 12. 2007 využívají držitelé libanonských cestovních dokladů ke krátkodobým cestám do ČR do 90 dnů schengenské vízum, které vydává Velvyslanectví ČR v Bejrútu (požádat lze prostřednictvím VFS Global Bejrút), příp. lze využít platného schengenského víza uděleného jiným státem Schengenské úmluvy.

Čeští občané mohou o vízum požádat buď na Velvyslanectví Libanonské republiky v ČR nebo na mezinárodním letišti v Bejrútu, kde je vízum udělováno do platného cestovního dokladu. Aktuální podmínky pro udělení vstupního víza a poplatky stanovené za jeho udělení doporučujeme konzultovat před cestou s Velvyslanectvím Libanonu v Praze. Přihlašovací povinnost není u krátkodobých pobytů stanovena.

Libanonské vízum je možné obdržet pouze do pasu, který neobsahuje izraelské vstupní či výstupní razítko. Letecké společnosti mohou odmítnout přepravit do Libanonu cizince, jejichž cestovní pas má kratší platnost než 3 měsíce od předpokládaného konce pobytu v Libanonu. I pokud je taková osoba přepravena, ze stejného důvodu může být vstupní vízum neuděleno libanonskými úřady přímo na letišti v Bejrútu.

O jiné typy víz, tj. dlouhodobé, je nutné vždy žádat prostřednictvím velvyslanectví či konzulátu Libanonu v zahraničí.

Užitečné informace v anglickém, francouzském a arabském jazyce jsou rovněž dostupné na webových stránkách libanonské General Security, sekce "Entry Visas".

Kontakt na zastupitelský úřad ČR v Libanonu viz kapitola 6.1.

Kontakt na zastupitelský úřad Libanonské republiky v ČR:

Embassy of the Republic of Lebanon

Lazarská 6 120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 930 495, + 420 224 930 029 Fax: +420 224 934 534

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Občané EU mohou zastávat jakékoli místo v soukromé firmě, podmínky pro získání pracovního povolení v jednotlivých profesích jsou však velmi rozdílné a často administrativně náročné. Vyřízení formalit je tak nutno ponechat na zaměstnavateli.

5.9 Veletrhy a akce

V současné době se kvůli opatřením v souvislosti s pandemií COVID -19 nepořádají žádné akce a není jasné, které z těch pravidelně konaných se do konce roku 2021 uskuteční.

Nejdůležitějším libanonským veletrhem s významným přesahem do dalších zemí regionu je Project Lebanon . K výstavním artiklům patří běžně vše, co se týká výstavby v nejširším slova smyslu, stavebních technologií, stavebních materiálů, stavebního vybavení domů (sanitární výrobky, kuchyně, obklady, podlahy, bazény), osvětlení a ekologických a vodohospodářských technologií. Od roku 2013 se veletrh koná na jednom místě souběžně s dalším veletrhem Energy Libanon. Dalším důležitým veletrhem zaměřeným na hotelnictví a catering je Horeca Lebanon. Každoročně se v Libanonu uskutečňuje taky veletrh zaměřený na odpadové hospodářství, recyklaci a životní prostředí Lebanon Waste Management Exhibition and Conference.

Dalšími důležitými veletrhy jsou Smartex Lebanon - veletrh informačních a telekomunikačních technologií a Travel Lebanon - veletrh zaměřený na cestovní ruch a turistiku.

6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

1) Velvyslanectví ČR v Bejrútu

Ambassade de la République Tchèque - Embassy of the Czech Republic

17, 419th Street (St. Becharra Church Street) Mount Lebanon, Baabda LIBAN / LEBANON

Telefony: 00961 - 5 - 929 010, 929 011, 929 012, 929 013 Pohotovost: 00961 - 3 - 332291 (telefon je užíván v mimopracovní dobu velvyslanectví a pouze pro urgentní případy)

E-mail: beirut@embassy.mzv.cz (e-mail zastupitelského úřadu)

consulate.beirut@embassy.mzv.cz (e-mail konzulárního úseku)

commerce_beirut@mzv.cz (e-mail obchodního úseku)

petr_sochor@mzv.cz (e-mail zemědělského úseku)

Web: www.mzv.cz/beirut

Facebook: <https://www.facebook.com/czechembassybeirut/>

Velvyslanectví se nachází na předměstí Bejrútu ve čtvrti Baabda, mezi Justičním palácem a kostelem St. Béchara. Je umístěno cca 10 km od centra města a 12 km od letiště, poblíž dálnice směrem na Damašek. Při první cestě na velvyslanectví je vhodné využít služeb taxi. Poplatky za taxi najaté na letišti se pohybují kolem 20–30 USD. Při cestování po Libanonu obecně doporučujeme využít spíše prověřených taxi služeb, např. Charlie Taxi, tel. 01/285710, nebo Queen Taxi 05/958811.

2) Delegace Evropské unie v Libanonu

Delegation of the European Union to Lebanon

City Hill bloc 61-10, Zokak El Blat

Barbir Street, Facing Mouawad Museum,

Beirut Tel.: 00961 1 569400

Fax: 00961 1 569415

Email: delegation-lebanon@eeas.europa.eu

web: https://eeas.europa.eu/delegations/lebanon_en

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

- 1 První pomoc: 140 nebo (05) 921 675
- 1 Policie: 112 nebo (01) 752 428/9
- 1 Požárníci: 175 nebo (01) 445 300
- 1 Civilní obrana: 125
- 1 Hasiči: 175
- 1 Červený kříž, záchranná služba: 140
- 1 Červený kříž, operační centrum: 05/458 200 nebo 05/458 205
- 1 Americká univerzitní nemocnice: (01) 350 000
- 1 Hospital Saint Charles: 05/953 444
- 1 Hospital Hotel Dieu de France: 01/615 300
- 1 Informace o počasí: 1722
- 1 Informace o telefonních číslech: 120
- 1 Bejrútské letiště: (01) 628 000 až 009

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Přehled důležitých internetových adres využitelných českými podnikateli se zájmem o spolupráci s Libanonem (adresy vládních institucí, ekonomických a finančních institucí a profesních svazů) je k dispozici na internetovém portálu **Agentury pro investiční rozvoj Libanonu (IDAL)** www.idal.com.lb nebo na portálu **Centrální banky Libanonu** www.bdl.gov.lb

Při vyhledávání obchodních partnerů je vhodné využít internetové stránky **Federace obchodních, průmyslových a zemědělských komor** www.cci-fed.org.lb. Tendrové příležitosti v oblasti investičních projektů jsou zveřejňovány na webovém portálu **Rady pro rozvoj a rekonstrukci (CDR)** www.cdr.gov.lb. Výroční zprávy této organizace dostupné na uvedené internetové stránce vhodně mapují situaci poválečné obnovy a rozvoje jednotlivých sektorů. Informace o celních náležitostech jsou k dispozici na www.customs.gov.lb, v případě českých exportérů však doporučujeme se seznámit i s vývojem celních tarifů mezi Libanonem a členskými státy EU dohodnutým v rámci Asociační dohody na www.eeas.europa.eu.

Užitečné informace k navázání obchodních vztahů s Libanonem jsou rovněž obsahem kapitoly obchod a ekonomika na webu **Velvyslanectví ČR v Bejrútu** www.mzv.cz/beirut. Nejvhodnějším portálem s turistickými informacemi je www.destinationlebanon.gov.lb.

Vyhledavače libanonských hotelů, restaurací, obchodních a zábavních center, půjčoven automobilů apod. jsou dostupné na www.lebanon.com. Kalendář akcí odehrávajících se v Libanonu je dostupný na www.lebtivity.com.

Libanonské vládní instituce:

- 1 Ministerstvo zemědělství: <http://www.agriculture.gov.lb/>
- 1 Ministerstvo průmyslu: <http://www.industry.gov.lb/>
- 1 Ministerstvo ekonomie a obchodu: www.economy.gov.lb
- 1 Ministerstvo dopravy a veřejných prací: www.transportation.gov.lb
- 1 Ministerstvo financí: www.finance.gov.lb
- 1 Ministerstvo telekomunikací: www.mpt.gov.lb
- 1 Centrální banka: www.bdl.gov.lb
- 1 Rada pro rozvoj a rekonstrukci (CDR): www.cdr.gov.lb
- 1 Agentura pro investiční rozvoj Libanonu (IDAL): www.idal.com.lb
- 1 Generální ředitelství celnice: www.customs.gov.lb

Další zdroje informací o Libanonu:

všeobecné informace: www.lebanon.com

turistické informace:

- 1 www.destinationlebanon.gov.lb
- 1 www.living-lebanon.com
- 1 www.lebtivity.com

obchodní komory a profesionální asociační svazy:

- 1 Federace obchodních, průmyslových a zemědělských komor: www.cci-fed.org.lb
- 1 Obchodní, průmyslová a zemědělská komora pro Bejrút a Mount Libanon: www.ccib.org.lb

- 1 Asociace libanonských bank: <https://www.abl.org.lb/>
- 1 Asociace libanonských průmyslníků: www.ali.org.lb

statistiky:

- 1 www.databank.com.lb
- 1 www.cas.gov.lb
- 1 www.indexmundi.com
- 1 www.customs.gov.lb

další užitečné informace:

- 1 Zpravodajský portál Daily Star (v angličtině): www.dailystar.com.lb
- 1 Zpravodajský portál L'Orient-Le Jour (ve francouzštině): www.lorientlejour.com
- 1 Libanonská cizinecká policie: www.general-security.gov.lb
- 1 Žluté stránky Libanonu: www.yellowpages.com.lb
- 1 Asociační dohoda Libanonu a EU: www.trade.ec.europa.eu